

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

А.Є. Ачкасов
О.О. Воронков

**ПРОГРАМА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМЕТРІЯ»**

(для слухачів другої вищої освіти спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і
7.050107 – «Економіка підприємства»)

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Економетрія» (для слухачів другої вищої освіти спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і 7.050107 – «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: А.Є. Ачкасов, О.О. Воронков – Х.: ХНАМГ, 2011. – 20 с.

Укладачі: проф. А.Є. Ачкасов,
ас. О.О. Воронков

Рецензент: к.е.н., доцент Н.І. Склярчук

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 31.08.2010 р.

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
2.1. Структура навчальної дисципліни	11
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи слухача	13
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи слухача	14
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	14
2.6. Методи та критерії оцінювання знань	16
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	18

ВСТУП

Економічні процеси, що постійно ускладнюються, зажадали створення і вдосконалення особливих методів вивчення і аналізу. Широкого поширення набуло використання моделювання і кількісного аналізу. На цьому етапі виділився і сформувався один з напрямів економічних досліджень – економетрія.

Формально «економетрія» означає «вимірювання в економіці». Проте область досліджень даної дисципліни набагато ширша. Економетрія – це наука, в якій на базі реальних статистичних даних будують, аналізують і удосконалюють математичні моделі реальних економічних явищ. Економетрія дозволяє знайти кількісне підтвердження або спростування того або іншого економічного закону або гіпотези. Одним з найважливіших напрямів економетрії є побудова прогнозів за різними економічними показниками.

Економетрія як наукова дисципліна зародилася і отримала розвиток на основі злиття економічної теорії, математики, економічної статистики і математичної статистики. Дійсно, предметом її дослідження є економічні явища. Але на відміну від економічної теорії економетрія робить упор на кількісні, а не на якісні аспекти цих явищ. Наприклад економічна теорія стверджує, що попит на товар із зростанням його ціни знижується. Але при цьому практично недослідженим залишається питання, як швидко і за яким законом відбувається це зниження. Економетрія відповідає на це питання для кожного конкретного випадку.

Вивчення економічних процесів (взаємозв'язків) в економетрії здійснюють через математичні (економетричні) моделі. У цьому бачиться її спорідненість з математичною економікою. Але якщо математична економіка будує і аналізує ці моделі без використання реальних числових значень, то економетрія концентрується на вивченні моделей, що побудовані на базі емпіричних даних.

Одним з основних завдань економічної статистики є збір, обробка і подання економічних даних в наочній формі у вигляді таблиць, графіків, діаграм. Економетрія також активно користується цим інструментарієм, але йде далі, використовуючи його для аналізу економічних взаємозв'язків і прогнозування.

Могутнім інструментом економетричних досліджень є апарат математичної статистики. Дійсно, більшість економічних показників мають характер випадкових величин, передбачити точні значення яких практично неможливо. Наприклад, дуже складно передбачати дохід або споживання будь-

якого індивідуума, а також об'єми імпорту і експорту країни протягом наступного року. Зв'язки між економічними показниками практично ніколи не мають строгого функціонального характеру, а допускають наявність будь-яких випадкових відхилень (особливо це стосується макроекономічних даних). Внаслідок цього використання методів математичної статистики в економетрії природно і обґрунтовано. Проте через специфіку, що полягає в неможливості проведення керованого експерименту, іноді дослідникам доводиться використовувати свої власні напрацювання і прийоми, які в математичній статистиці не зустрічаються.

Курс "Економетрія" розрахований на слухачів, що володіють методами математичного аналізу, лінійної алгебри, економічної статистики, теорії імовірності і математичної статистики.

За таких умов важливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, спроможних на достатньому науковому рівні проводити вивчення кількісних і якісних взаємозв'язків реальних економічних об'єктів і процесів за допомогою математичних і статистичних методів і моделей. Все це обумовлює актуальність вивчення дисципліни "Економетрія".

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України «Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста спеціальностей 7.050107 – «Економіка підприємства» і 7.050106 - «Облік і аудит», 2003 р.;

- ГСВО МОН України «Освітньо-професійна програма перепідготовки спеціаліста за напрямом підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», 2003 р.;

- Навчальних планів перепідготовки спеціаліста (форма навчання заочна) за спеціальностями 7.050107 – «Економіка підприємства», 7.050106 – «Облік і аудит», 2006 р.

Програма ухвалена кафедрою економіки підприємств міського господарства (протокол № 1 від 31 серпня 2010 р.) та Вченою радою факультету Післядипломної освіти та заочного навчання (протокол № 1 від 02 вересня 2010 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета вивчення: надання слухачам можливості здобути теоретичні знання та практичні навички оволодіння сучасними економетричними методами аналізу конкретних економічних даних на рівні, достатньому для використання в практичній діяльності економіста, а також вивчення конкретних кількісних і якісних взаємозв'язків економічних об'єктів і процесів за допомогою математичних і статистичних методів і моделей.

Завдання вивчення: теоретична і практична підготовка слухачів з питань: парна регресія і кореляція; множинна регресія; системи економетричних рівнянь; тимчасові ряди; освоєння математико-статистичного інструментарію економетрії, що складається з розділів: класична лінійна модель множинної регресії і класичний метод найменших квадратів; узагальнена лінійна модель множинної регресії і узагальнений метод найменших квадратів; аналіз систем одночасних економетричних рівнянь; моделі і методи статистичного аналізу часових рядів.

Предмет вивчення у дисципліні: система методів кількісного вимірювання взаємозв'язків між економічними показниками.

Таблиця 1.1 - Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
1. Вища математика;	1. Економічний аналіз.
2. Теорія імовірностей і математична статистика	2. Аналіз господарської діяльності.
3. Економічна теорія	3. Теорія прийняття рішень.
4. Макроекономіка	4. Бізнес-планування
5. Мікроекономіка	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Економетрія (1,5 / 54)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Економетричне моделювання. Побудова загальної лінійної моделі.

1. Предмет і задачі дисципліни.
2. Парний регресійний аналіз.
3. Економетрична модель, класифікація.
4. Множинний регресійний аналіз

ЗМ 2. Економетричні моделі динаміки. Система структурних рівнянь.

1. Часові ряди і прогнозування.
2. Система структурних рівнянь

ЗМ 3. Методи аналізу на підставі статистичних рівнянь. Модель з автокорельованими залишками. Моделі розподіленого лагу.

1. Нелінійні однофакторні моделі.
2. Регресійні динамічні моделі.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, тех-нічна,
Репродуктивний рівень: Ураховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності.	Виробнича	Аналітична
Алгоритмічний рівень: Формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо економетричних досліджень	Виробнича	Аналітична
Евристичний рівень: На основі аналізу сучасного стану національної економіки, використовуючи класифікаційні ознаки, класифікувати та визначати потреби суспільства та основні тенденції розвитку соціально – економічних процесів.	Виробнича	Аналітична

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Конспект лекцій з курсу «Економетрія» (для студентів 3-го курсу ФПО і ЗН за напрямом 0501 – «Економіка і підприємництво») / Авт. Ачкасов І.А., Воронов О.О., Воронкова Т.Б. –Харків: ХНАМГ, 2009.-120 с.
2. Наконечный С.И., Терещенко Т.П. Эконометрия, - К.:КНЕУ, 2001.
3. Кремер Н.Ш., Путко Б.А. Эконометрика: Учебник для вузов/ Под ред. проф. Н.Ш.Кремера.- М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.- 311 с.
4. Практикум по эконометрике: Учеб. пособие / И.И. Елисеева, С.В. Курышева, Н.М. Гордиенко и др.; Под ред. И.И. Елисеевой. – М.: Финансы и статистика, 2002 – 192 с.
5. Замков О.О. Математические методы в экономике.- М., 2001.
6. Магнус Я.Р., Катышев П.К. Пересецкий А.А. Эконометрика. Начальный курс. – М.: Дело, 2001 – 400 с.
7. Кулинич Е.И. Эконометрия. – М.: Финансы и статистика, 2000 – 304с.
8. Афанасьев В.Н., Юзбашев М.М. Анализ временных рядов и прогнозирование: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2001 – 228 с.
9. Экономико–математические методы и модели: Учеб. пособие / Н.И. Хлод, А.В. Кузнецов, Я.Н. Жихар и др.; Под общ. ред. А.В. Кузнецова. 2–е изд. – Мн.: БГЭУ, 2000 – 412 с.
10. Экономико–математические методы и прикладные модели: Учеб. пособие для вузов / В.В. Федосеев, А.Н. Гармаш, Д.М. Дайитбегов и др.; Под ред. В.В. Федосеева. – М.: ЮНИТИ, 2001 – 391 с.
11. Доугерти К. Введение в эконометрику. – М.: Финансы и статистика, 1999 – 402 с.
12. Лещинський О.Л., Рязанцева В.В., Юнькова О.О. Економетрія. – К.: МАУП, 2003.
13. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з курсу "Економетрія". – Харків, ХДАМГ.- 2005 р.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Економетрія

Мета вивчення: надання студентам можливості здобути теоретичні знання та практичні навички оволодіння сучасними економетричними методами аналізу конкретних економічних даних на рівні, достатньому для використання в практичній діяльності економіста, а також вивчення конкретних кількісних і якісних взаємозв'язків економічних об'єктів і процесів за допомогою математичних і статистичних методів і моделей.

Предмет дисципліни: система методів кількісного вимірювання взаємозв'язків між економічними показниками

Змістові модулі: Економетричне моделювання як метод наукового пізнання. Методи побудови загальної лінійної моделі. Економетричні моделі динаміки. Економетричні моделі на основі системи структурних рівнянь. Емпіричні методи кількісного аналізу на основі статистичних рівнянь. Побудова моделі з автокорельованими залишками. Моделі розподіленого лага.

Эконометрия

Цель изучения: получение теоретических знаний и практических навыков овладения современными эконометрическими методами анализа конкретных экономических данных на уровне, достаточном для использования в практической деятельности экономиста, а также изучения конкретных количественных и качественных взаимосвязей экономических объектов и процессов с помощью математических и статистических методов и моделей.

Предмет дисциплины: система методов количественного измерения взаимосвязей между экономическими показателями

Модули содержания: Эконометрическое моделирование как метод научного познания. Методы построения общей линейной модели. Эконометрические модели динамики. Эконометрические модели на основе системы структурных уравнений. Эмпирические методы количественного ана-

лиза на основе статистических уравнений. Построение модели с автокоррелируемыми остатками. Модели распределенного лага.

Econometrics.

Purpose of studying: getting of theoretical knowledge and practical skills of mastering of modern econometric methods of analysis of concrete economic data at the level sufficient for using in practical activity of an economist as well as studying of concrete quantitative and qualitative interrelation of economic objects and processes with the help of mathematical and statistical methods and models.

Subject: system of methods of quantitative measurement of interrelations between economic indices.

Modules of contents: econometric modelling as a method of scientific knowledge. Methods of construction of a general linear model. Econometric models of dynamics. Econometric models on the basis of the system of structural equations. Empirical methods of quantitative analysis on the basis of statistical equations. Construction of a model with auto correlative remainders. Distributed lag modules.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

"Економетрія"

за робочими навчальними планами другої вищої освіти

Призначення: підготовка бакалавра	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 1,5 Модулів – 1 Змістових модулів - 3 Загальна кількість годин - 54	Напрямок підготовки – 0501 – Економіка і підприємництво Спеціальності – 7.050106 – «Облік і аудит», 7.050107 – «Економіка підприємства» Освітньо-кваліфікаційний рівень - спеціаліст	Нормативна Рік підготовки – 1 Семестр – 2 Аудиторні заняття: 8 год Лекції - 4 год Практичні - 4 год Самостійна робота - 46 год., у т.ч. контрольна робота 15 год. Від підсумкового контролю - залік
Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 11% до 89%		

У процесі навчання слухачі отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Найбільш складні теоретичні питання та вивчення розрахункових методик винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни "Економетрія" студенти повинні ознайомитися з програмою дисципліни, її структурою, методами і формами навчання, способами і видами контролю та оцінювання знань.

Тематичний план дисципліни складається з трьох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни,

якій логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента. Завданням самостійної роботи студентів є отримання додаткової інформації для поглибленого вивчення дисципліни.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

ЗМ 1. Економетричне моделювання. Побудова загальної лінійної моделі.

Тема 1. Предмет і задачі дисципліни.

Предмет, методи й завдання дисципліни. Етапи економетричного моделювання. Економетрична модель, класифікація.

Тема 2. Парний регресійний аналіз.

Побудова загальної лінійної моделі. Лінійна модель парної регресії. Оцінка значущості рівняння лінійної регресії.

Тема 3. Множинний регресійний аналіз.

Лінійна модель множинної регресії. Оцінка значущості множинної регресії і показники якості моделі. Мультиколінеарність і її вплив на оцінки параметрів моделі. Лінійні регресійні моделі з гетероскедастичними залишками. Узагальнений метод найменших квадратів. Регресійні моделі із змінною структурою. Фіктивні змінні.

ЗМ 2. Економетричні моделі динаміки. Система структурних рівнянь.

Тема 4. Часові ряди і прогнозування.

Загальні відомості про часові ряди і завдання їх аналізу. Автокореляція рівнів часового ряду. Моделювання тенденції часового ряду. Моделювання сезонних коливань. Автокореляція залишків часового ряду. Критерій Дарбина-Уотсона.

Тема 5. Система структурних рівнянь.

Поняття системи структурних рівнянь. Структурна і приведена форми моделі. Проблема ідентифікації. Методи оцінки параметрів структурної форми моделі.

ЗМ 3. Методи аналізу на підставі статистичних рівнянь. Модель з автокорельованими залишками. Моделі розподіленого лагу.

Тема 6. Нелінійні однофакторні моделі.

Види нелінійних моделей парної регресії. Моделі нелінійні щодо пояснюючих змінних. Моделі нелінійні за оцінюваними параметрами. Виробнича функція Кобба—Дугласа.

Тема 7. Регресійні динамічні моделі.

Причини виникнення лагових ефектів в економетричних моделях. Методи оцінки параметрів з урахуванням лагових ефектів.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.1 - Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Семінари, практичні	Лаб.	СРС
Модуль 1	1,5/54	4	4	-	46
ЗМ 1. Економетричне моделювання. Побудова загальної лінійної моделі	0,75/27	4	4	-	19
ЗМ 2. Економетричні моделі динаміки. Система структурних рівнянь.	0,5/18	-	-	-	18
ЗМ 3. Методи аналізу на підставі статистичних рівнянь. Модель з автокорельованими залишками. Моделі розподіленого лагу	0,25/9	-	-	-	9

Таблиця 2.2 — Розподіл часу лекційного курсу (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин
1	2
ЗМ 1. Економетричне моделювання. Побудова загальної лінійної моделі.	4
1. Предмет і задачі дисципліни.	0,5
2. Парний регресійний аналіз.	2
3. Множинний регресійний аналіз.	1,5
РАЗОМ:	4

Таблиця 2.3 — Розподіл часу практичних занять (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин
ЗМ 1. Економетричне моделювання як метод наукового пізнання. Методи побудови загальної лінійної моделі.	4
1. Предмет і задачі дисципліни.	-
2. Парний регресійний аналіз.	2
3. Множинний регресійний аналіз.	2
РАЗОМ:	4

2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи слухача

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі слухачів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем ефективного функціонування підприємства та його структурних підрозділів.

Таблиця 2.4 - Самостійна навчальна робота слухача

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1. Економетричне моделювання. Побудова загальної лінійної моделі.	19	
1.Огляд основної та додаткової літератури	1	Конспект
2.Ведення термінологічного словника	1	Текст словника
3.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	1	Відповіді у зошиті для практичних занять
4. Самостійний розгляд питань: Предмет, методи й завдання дисципліни. Етапи економетричного моделювання. Економетрична модель, класифікація. Побудова загальної лінійної моделі. Лінійна модель парної регресії. Оцінка значущості рівняння лінійної регресії. Лінійна модель множинної регресії. Оцінка значущості множинної регресії і показники якості моделі. Мультиколінеарність і її вплив на оцінки параметрів моделі. Лінійні регресійні моделі з гетероскедастичними залишками. Узагальнений метод найменших квадратів. Регресійні моделі із змінною структурою. Фіктивні змінні.	7	Конспект

1	2	3
5. Підготовка до поточного тестування	1	Відповіді у зошиті для практичних занять
6. Підготовка контрольної роботи	8	
ЗМ 2. Економетричні моделі динаміки. Система структурних рівнянь.	18	
1. Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект
2. Ведення термінологічного словника	1	Текст словника
3. Самостійний розгляд питань: Загальні відомості про часові ряди і завдання їх аналізу. Автокореляція рівнів часового ряду. Моделювання тенденції часового ряду. Моделювання сезонних коливань. Автокореляція залишків часового ряду. Критерій Дарбина-Уотсона. Поняття системи структурних рівнянь. Структурна і приведена форми моделі. Проблема ідентифікації. Методи оцінки параметрів структурної форми моделі.	6	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	1	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Підготовка до поточного тестування	1	Відповіді у зошиті для практичних занять
6. Підготовка контрольної роботи	7	
ЗМ 3. Методи аналізу на підставі статистичних рівнянь. Модель з автокорельованими залишками. Моделі розподіленого лагу.	9	
1. Огляд основної та додаткової літератури	1	Конспект
2. Ведення термінологічного словника	1	Текст словника
3. Самостійний розгляд питань: Види нелінійних моделей парної регресії. Моделі нелінійні щодо пояснюючих змінних. Моделі нелінійні за оцінюваними параметрами. Виробнича функція Кобба—Дугласа. Причини виникнення лагових ефектів в економетричних моделях. Методи оцінки параметрів з урахуванням лагових ефектів.	5	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	1	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Підготовка до поточного тестування	1	Відповіді у зошиті для практичних занять
РАЗОМ	46	

2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

<i>Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)</i>	<i>Розподіл балів, %</i>
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
Вибіркове опитування на практичних заняттях	20%
Контрольна робота (10 варіантів за останньою цифрою залікової книжки)	30%
Підсумковий контроль за МОДУЛЕМ 1	
Залік (Захист контрольної роботи та опитування студентів за програмою курсу)	50%
Усього за модулем 1	100%

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- складання заліку.

Оцінку знань студентів з дисципліни «Економетрія» здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної).

Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни «Економетрія» передбачено складання заліку. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань слухачів.

Поточне оцінювання знань слухачів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;

- виконання завдань на практичних заняттях;

- виконання завдань поточного контролю.

Робота слухачів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.5).

При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування слухачем матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами або тестування за вибором студента).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі по закінченню кожного зі змістових модулів після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з трьох ЗМ.

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційною (теоретичною) та практичною (розрахункові завдання) частинами. Для цього при проведенні поточного контролю студенти мають відповісти на теоретичні запитання та розв'язати практичні задачі. Може бути також використано тестове завдання – за вибором слухачів.

Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.5).

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями.

За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають слухачів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

**Таблиця 2.5 - Шкала перерахунку оцінок результатів контролю
знань студентів**

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	від 0 – 25 включно

* з можливістю повторного складання.

** з обов'язковим повторним курсом

При складанні заліку враховується, що відповідь студента, яка набрала більш 50 балів відповідає оцінці «зараховано», а нижче 50 балів – «незараховано».

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література	
Наконечный С.И., Терещенко Т.П. Эконометрия, -К.:КНЕУ, 2001.	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2 ЗМ 1.3
Кремер Н.Ш., Путко Б.А. Эконометрика: Учебник для вузов/ Под ред. проф. Н.Ш.Кремера.- М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.- 311 с.	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2 ЗМ 1.3
Практикум по эконометрике: Учеб. пособие / И.И. Елисеева, СВ. Курышева, НМ Гордиенко и др.; Под ред. И.И. Елисеевой. - М.: Финансы и статистика, 2002 - 192 с.	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2 ЗМ 1.3
2. Додаткові джерела	
Замков О.О. Математические методы в экономике.- М., 2001.	ЗМ 1.1
Магнус Я.Р., Катышев П.К. Пересецкий А. А. Эконометрика. Начальный курс. - М.: Дело, 2001 - 400 с.	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2 ЗМ 1.3

1	2
Кулинич Е.И. Эконометрия. - М.: Финансы и статистика, 2000 - 304с.	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2
Афанасьев ВН, Юзбашев ММ. Анализ временных рядов и прогнозирование: Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2001	ЗМ 1.2 ЗМ 1.3
Экономико-математические методы и модели: Учеб. пособие / Н.И. Хлод, АВ. Кузнецов, Я.Н. Жихар и др.; Под общ. ред. АВ. Кузнецова.	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2 ЗМ 1.3
Экономико-математические методы и прикладные модели: Учеб. пособие для вузов / ВВ. Федосеев, АН. Гармаш, ДМ Дайитбегов и др.;	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2 ЗМ 1.3
Дугерти К. Введение в эконометрику. - М.: Финансы и статистика, 1999 - 402 с.	ЗМ 1.1
Лещинський О.Л., Рязанцева В.В., Юнькова О.О. Економетрія. - К.: МАУП, 2003.	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2 ЗМ 1.3
3. Методичне забезпечення	
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з курсу "Економетрія". - Харків, ХНАМГ.- 2005 р.	ЗМ 1.1
Конспект лекцій з курсу "Економетрія". - Харків, ХНАМГ.- 2008 р.	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2 ЗМ 1.3
4. Інтернет ресурси	
Цифровий репозиторій ХНАМГ: http://eprints.ksame.kharkov.ua	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2
Національна парламентська бібліотека України: http://ukrlibrary.org	ЗМ 1.1,ЗМ 1.2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

АЧКАСОВ Анатолій Єгорович
ВОРОНКОВ Олексій Олександрович

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «**Економетрія**»
(для слухачів другої вищої освіти спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і
7.050107 – «Економіка підприємства»)

Комп'ютерна верстка: *І.О. Храпко*

План 2011, поз. 535 Р

Підп. до друку 30.03.2011 р.
Друк на ризографі
Тираж 15 пр.

Формат 60x84 1/16
Ум. друк. арк. 1,1
Зам. № 7059

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001